

Ulusal ve Uluslararası Ölçekte Kapalı Konut Sitesi Çalışmalarının Bibliyometrik Profili

T. Didem Akyol Altun¹
Eylem Bal²

Öz

20. yüzyılın sonunda öncelikle Amerika'da, sonrasında dünya genelinde ortaya çıkan kapalı konut siteleri, öncekilerden farklı bir barınma modeli ve kentsel büyüme formudur. Bu doğrultuda, dünya literatüründe postmodernite, tüketim kültürü ve neoliberal politikaları içeren kuramsal bir çerçevede dâhilinde derin bir sosyolojik arka planla birlikte tartışılmaktadırlar. Fakat kapalı konut siteleri hakkındaki literatür üzerine veri dökümü yapan az sayıda çalışma bulunmaktadır. Bu literatürün sistematik olarak incelenmesi konusundaki eksikliğin yanı sıra, buna ilişkin denemelerin üzerinden uzun bir zaman dilimi geçmiş olması, bir güncellemeye ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Alandaki literatür 2000 sonrasında artan bir ivmeyle çoğalmış olsa da, son birkaç yılda araştırmacıların ilgisinin göreceli olarak azaldığı gözlenmektedir. Ancak kapalı konut siteleri kentler için önemini korumakta, kenti tüm boyutları ile dönüştürmeye devam etmektedir. Bu çalışmada, kapalı konut siteleri hakkındaki literatür bibliyometrik analiz yöntemiyle incelenmiş; elde edilen araştırma bulguları aracılığıyla, kapalı konut siteleri hakkında dünya genelindeki temel eğilimler, araştırma odakları, bağlantılar ve eksiklikleri ortaya konmuştur. Sonuç olarak, gerek uluslararası gerekse de ulusal literatürde son dönemde konuya olan ilginin azaldığı net olarak tespit edilmiştir. Ayrıca kapalı konut sitelerinin doğal alanlarda yarattığı tahribata dikkat çekilmesi ve farklı kulvarlardaki araştırmacıların alana ilişkin somut çözüm önerileri üzerine yoğunlaşması gerekliliği alandaki temel eksiklikler olarak ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kapalı Konut Siteleri, Güvenlikli Yerleşimler, Bibliyometrik Analiz, Bilimetri, Kent

Bibliometric Profile Of Gated Communities Studies in National and International Scale

Abstract

At the end of the 20th century, the gated communities, which emerged first in the United States and then around the world, are a new housing form presentation and urban growth model, different than the previous ones. In this direction, they are discussed with a deep sociological background through a theoretical framework that includes postmodernity, consumer culture and neoliberal policies in the world literature. However, there are few studies that dump data on the literature on

¹ Prof. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü, ORCID NO: 0000-0001-7938-3961, didem.akyol@deu.edu.tr

² Doç. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, ORCID NO: 0000-0002-6868-9479, eylem.bal@deu.edu.tr

gated communities. In addition to the lack of systematic review of this literature, the fact that a long period of time has passed since the trials related to this literature shows that an update is needed. Although the literature in the field has an increasing momentum after 2000, it is observed that the interest of researchers has decreased relatively in the last few years. However, gated communities maintain their importance for cities and continue to transform the city with all dimensions. In this study, the literature on gated communities was examined by bibliometric analysis method; the main trends, research focuses, links and shortcomings about topic around the world have been revealed. As a result, it has been clearly determined that the interest in the subject has decreased recently in both international and national literature. In addition, drawing attention to the destruction caused by gated communities in natural areas and the necessity of researchers from different lanes to focus on concrete solution proposals for the area have been revealed as the main deficiencies in the field.

Keywords: Gated Communities, Fortified Enclaves, Bibliometric Analysis, Scientometrics, City

1980'lerden bu yana başlangıçta Amerika'da Kaliforniya bölgesinde hızlı bir artış gösteren, sonrasında ise öncelikle Kuzey Amerika, Avrupa, Latin Amerika, Asya, Orta Doğu ve Afrika'ya yayılan bir yerleşim formu olarak kapalı konut sitelerinin var olan banliyö geleneğinin üzerine temellendiğini, küreselleşmenin etkisiyle kıta sınırlarını aşarak yayılım gösterdiğini ve giderek konut piyasasında bir moda haline geldiğini söylemek mümkündür (Akyol-Altun, 2010). Üst gelir gruplarının kentin artan karmaşasından kaçma istekleri, dünya genelinde alt-kentleşmenin bir devamı olarak görülebilecek olan kapalı konut sitelerinin oluşumu ve yaygınlaşmasında oldukça büyük bir etkiye sahip olmuştur.

Kapalı konut siteleri, literatürde genel bir ifade ile "ortak alanları özelleştiren, kullanıcıları haricinde içeriye girmeyi engelleyici kontrollü girişleri olan, duvar veya parmaklık gibi dış sınırlara sahip güvenli yerleşmeler" (Blakely ve Synder, 1997) olarak tanımlanmaktadır. Roitman (2010) bu alanları birbirine benzeyen insanların bir arada yaşamayı tercih ettikleri, içinde yaşayanlara çeşitli hizmet ve olanaklar sunan, yerleşmedeki yaşamı kontrol etmeye yönelik kurallar koyan birimler tarafından yönetilen yerler olarak tarifler ve kamusal alanların özelleştirildiğine vurgu yapar. Dolayısıyla kapalı yerleşmelere ilişkin literatürde, yüksek güvenlik önlemleri, ortak yönetsel hizmetler ve kamusal erişimin kısıtlanması yani özelleşmenin en vurgulu biçimde öne çıkan temel nitelikler oldukları görülmektedir (Low, 2003; Grant ve Mittelsteadt, 2004; Atkinson ve Blandy, 2006). Bu çerçevede İngilizce literatürde kapalı konut toplulukları/siteleri (Davis, 1990; Blakely ve Synder, 1999; Low, 2003), çevrilmiş topluluklar (Luymes, 1997), kapalı konut yerleşmeleri (Grant, 2006), güvenli siteler, kapalı semt (Hook ve Vrdoljak, 2002), korunaklı yerleşmeler³ (Calderia, 1999) şeklinde farklı isimlerle anılan bu konut bölgeleri, Türkçe literatürde ise bunların dışında kontrollü konut siteleri, özel siteler, kapalı cemaatler, müstahkem adacıklar, kentsel vahalar, refah adacıkları, kurtarılmış bölgeler gibi kullanımlarla geçmektedir (Kurtuluş, 2005; Alver, 2007; Akyol-Altun, 2010).

Bu yerleşmelerin dünya genelinde yer seçtikleri alanlara bakıldığında, ülkenin gelişmişlik düzeyinden ziyade metropollerin küresel pazara uyum gösterebilme dereceleri belirleyici bir etken olmakta ve toplumda yükselen orta sınıf için yeni bir yaşam çevresi olarak sunulmaktadır (Kurtuluş, 2005; Berköz, 2012). Kapalı konut siteleri kentin çeperinde az katlı müstakil evlerden oluşabildikleri gibi kentin içinde yüksek katlı bloklar ya da karma örnekleri de içerebilmektedir.

³ Sırasıyla İng. *gated communities*, *enclave communitie,s gated enclave,s fortress estates*, *enclosed neighbourhoods*, *fortified enclaves*

Öte yandan kapalı konut siteleri, neoliberal kentsel politikaların kent mekânındaki güçlü somut çıktılarında birisi olarak kabul edilmektedir (Bal, 2011). Brenner ve Theodore (2002), neoliberalizmin kenti dönüştürme sürecindeki müdahale alanlarını sıralarken, kapalı konut siteleri gibi kentsel adacıkların arındırılmış alanlar/mekânlar olarak yaratımına dikkat çekmektedir. Geniş (2007) de, kapalı sitelerin ortaya çıkması ve yaygın hale gelmesinin neoliberal politikalarla bağımsız açıklanamayacağını, bunun etkisiyle konut sektöründe yeni dinamiklerin ve aktörlerin oluşmaya başladığını vurgulamaktadır. 1970'lerin sonunda Keynesyen politikalara karşı yükselişe geçen, 1980'li yıllara gelindiğinde dünya genelinde hâkim bir paradigma haline alan neoliberalizm, Munck'un (2007) ortaya koyduğu gibi "bir dizi iktisat politikasından ya da bir ideolojiden ibaret değildir, bunun da ötesinde bugün içinde yaşadığımız karmaşık küresel dünyanın yönetimiyle ilgili bir stratejidir" (s. 119) ve sadece ekonomik değil mekânsal süreçler üzerinde de oldukça etkindir. Dolayısıyla kendisini uygulamanın öncül formlarında somut olarak gösterdiği en temel alanlardan birisi kentsel politikalar ve kent mekânı olmakta; doğal ve yapılı çevre neoliberal politikaların müdahaleleri doğrultusunda yeniden yapılandırılmaktadır. Bu doğrultuda kentlerdeki kapalı konut alanları da günümüzde sermaye birikim süreçlerinin odağına yerleşen yapılanmalardan biri olarak karşımızdadır (Eraydın 1988; Şengül, 2009).

Özetle 20. yüzyılın sonunda ortaya çıkan ve temel nitelikleriyle öncekilerden farklı bir barınma pratiği/modeli tarifleyen bu oluşumlar, ekonomik, kültürel, toplumsal dinamiklerin ve bunlarla ilişkilenen neo-liberal politikaların etkilerini bir arada mekânsallaştıran yeni bir kentsel büyüme formu ve konut sunum biçimi olmuştur. Bu doğrultuda, dünya literatüründe postmodernite, tüketim kültürü ve neoliberal politikaları kapsayan bir kuramsal çerçeve üzerinden derin bir sosyolojik arka planla birlikte tartışılmaktadır.

Kapalı konut siteleri hakkındaki literatür üzerine veri dökümü yapan az sayıda çalışma bulunmaktadır. Bunlardan Blandy ve arkadaşlarına (2003) ait bir kitabın içinde yer alan inceleme, 1990-2002 yılları arasında ağırlıklı Amerika ve İngiltere'de gerçekleştirilen çalışmaların veri dökümünü yaptıktan sonra kapalı sitelerde yaşamın temel motivasyonunun suç korkusu ve güvenlik ihtiyacı olduğu; birlikte yaşam formu öngören bu alanların bir topluluk duygusu oluşturmadığı gibi, suç oranında da azalma sağlamadığı çıkarımlarına varmaktadır. Roitman (2010) tarafından kapalı sitelerin literatürde nasıl kavramsallaştırıldığını ve gelişimlerini etkileyen ana faktörleri ortaya koyan çalışmada, bu konut formunun kentsel etkileri, sadece olumsuz açıdan değil, olumlu boyutları ile birlikte ele alınarak tartışılmaktadır. Akyol Altun (2010) tarafından yapılan doktora tezinde yer alan sistematik veri dökümünde, bu döneme kadar yapılan çalışmalarda konunun temel olarak politik-ekonomik (1), sosyo-kültürel (2), kentsel-ekolojik (3), mimari-mekânsal (4) olmak üzere dört boyutta tartışıldığı ortaya konmakta ve bunların içinden sosyo-kültürel bağlamın yoğunluğuna dikkat çekilmektedir. Yalçınkaya Erol (2012) ise Türkiye'deki 13 mimarlık dergisi üzerinden yaptığı okumada, ulusal ölçekteki araştırmaların özellikle İstanbul kenti üzerine yoğunlaştığını; ağırlıklı kapalı sitelerin konut yakın çevresinde ve kentte yarattığı fiziksel etki ve sosyal ayrışmalar çerçevesinde gündeme geldiğini; tüketime yönelik olarak oluşturulan yaşam biçimi ve bunun oluşturulmasında kullanılan mimari yaklaşımların değerlendirilmesine odaklanıldığını belirtmiştir.

Dolayısıyla kapalı konut sitelerine ilişkin literatürün sistematik olarak incelenmesi konusundaki eksikliğin yanı sıra, buna ilişkin denemelerin üzerinden oldukça uzun bir zaman dilimi geçmiş olması, konu hakkında bir güncellemeye ihtiyaç olduğunu ortaya koymaktadır. Öte yandan geçen süre içerisinde kapalı konut sitelerinin sayıları dünya

genelinde giderek artan bir kentsel konut formu olarak belirginlik kazanmıştır. Başlangıçta daha tekil mekânsal oluşumlar gibi gerçeklik bulan kapalı konut sitelerinin süreç içinde oldukça önemli bir yayılım gücü gösterdikleri ve yer seçtikleri kentlerde bugün gelinen nokta itibariyle artık neoliberal kentleşmenin güçlü mekânsal tezahürleri olarak belirgin bir *mekânsal örüntü* halini aldıkları dikkati çekmektedir. Dolayısıyla kentin mekânsal olarak makro formunu dönüştüren, sosyolojik dinamiklerini değiştiren ve mekân üzerinden büyük ölçekli inşaat yatırımları ile kent ekonomisine güçlü bir biçimde etki eden bu yaygın somut gerçekliğe ilişkin literatürü içinde bulunduğumuz dönemde sistematik bir biçimde ele almak önemlidir.

Burada dikkat çekici olan çok önemli bir başka nokta ise araştırma eğilimleridir. Kapalı konut siteleri üzerine literatür, neoliberal kentsel politikaların etkisiyle 2000 sonrasında artan bir ivmeyle çoğalmış olsa da, üretilen yayın sayılarının sayısal analizi, son birkaç yılda araştırmacıların bu alana olan ilgisinin göreceli olarak azaldığına işaret etmektedir. Ancak kapalı konut siteleri kentler için hem niceliksel hem de niteliksel olarak hala önemini korumakta, kentin yükselen sınıflarının bu alanlara olan yönelimi devam etmekte ve kapalı konut siteleri kent mekânını, kentin sosyolojik yapısını ve kent ekonomisini tüm boyutları ile dönüştürmeye devam etmektedir. Dolayısıyla bu çalışmanın temel hedefi, kapalı konut sitelerine ilişkin olarak üretilmiş olan literatürü tüm dünya ölçeğinde ele alarak, özellikle bu kapsamda üretilen sınırlı ve üzerinden belirli bir süre geçmiş olan çalışmaları genişleten güncel bir veri seti oluşturmak, bunlara ilişkin yorumlar sunmak ve konuya özellikle son birkaç yılda göreceli olarak azalan ilginin yaratabileceği bazı temel sorunlara dikkat çekmektir. Bu doğrultuda, kapalı konut siteleri hakkında Türkiye ve uluslararası düzeydeki literatürü nicel bir yöntem olan bibliyometrik veri analizi aracılığıyla incelenmiş; elde edilen araştırma bulguları aracılığıyla, kapalı konut siteleri hakkında dünya genelindeki temel eğilimler, araştırma odakları, bağlantılar ve eksiklikleri ortaya konmuştur.

Kapalı Konut Siteleri Hakkındaki Araştırmaların Bibliyometrik Veri Analizi

Bibliyometrik analiz, belirli bir araştırma konusuyla ilgili literatürü haritalamak için nicel analiz ve istatistiklere dayalı bir araştırma metodolojisidir. Son zamanlarda birçok konudaki araştırma eğilimlerini izlemek için kullanılan yaygın bir yöntem olduğu görülmektedir (Donthu vd., 2021; Martinez vd., 2015).

Bu yöntem kullanılarak bir konuya ilişkin yayınların alan, kurum ve ülke içindeki dağılım modellerini, ağırlıklı araştırma trendlerini, atıf durumlarını ortaya koymak olanaklı olduğu gibi, yayınlar arasındaki ilişkileri, iş birliklerini açığa çıkarmak da mümkün olmaktadır. Bibliyometrik analiz yöntemiyle, bir çalışma alanındaki araştırmalar, ülkeler, anahtar kelimeler ve araştırma kuruluşları arasındaki ilişkiler haritalandırılabilir (Small, 1999; Van-Leeuwen, 2006). Böylece alandaki eksiklik ve boşlukları saptamak ve alana ilişkin genel bir tablo çizmek mümkün olmaktadır. Analiz sonucunda oluşan veri seti, ilgili literatürdeki kavramlar arası ilişkileri de ortaya koymaktadır (Özdemir ve Arslan-Selçuk, 2021). Bu veri setleri üzerinden geliştirilen haritalamalar, tanımlayıcı bir araç olarak işlev görmektedir (Chen, 2017).

Bilimsel haritalama yöntemi, veriden yararlı bilgi keşfetmek olarak ifade edilmektedir (Cobo vd., 2011). Son yıllarda bilimsel yayınların sayısındaki çarpıcı artış, belirli bir konuda çalışan araştırmacılar için, alanın genel yapısını, dinamiklerine, yönelimlerini kavramayı daha zor hale getirmiştir. Geleneksel literatür analiz tekniklerinin fazla zaman kaybettirmesi ve bu nedenle daha az sayıda çalışmanın kapsam dahiline alınması, gelişen teknolojinin de desteğiyle yeni yöntemlerin gerekliliğini doğurmuştur. Bu noktada

bibliyometrik yöntemler, mikro ölçekten çıkarak makro ölçeğe yönelmekte, belirli filtreleme teknikleriyle araştırmacı için farklı bakış olasılıkları sunmakta ve alanın dinamiklerini daha geniş bir perspektifle inceleme olanağı vermektedir.

Yöntem

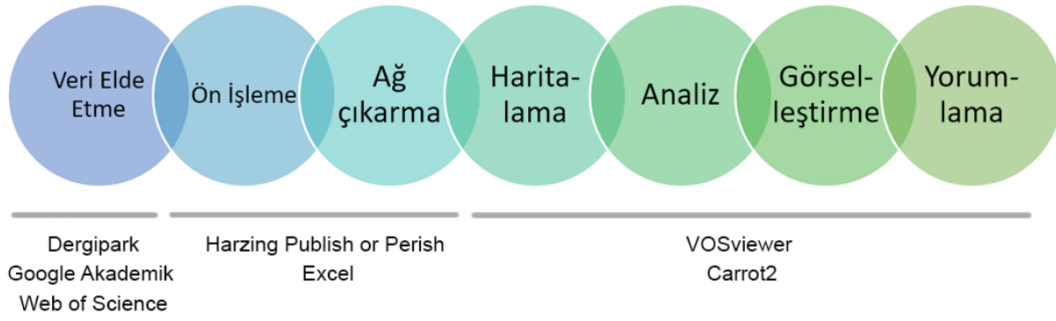
Bu çalışmada yöntem olarak *kapalı konut siteleri* hakkındaki çalışmalar bütününde anahtar sözcük bazlı bir tarama yapılmıştır. Bu doğrultuda, kapalı konut siteleri üzerine yapılan bilimsel çalışmalar öncelikle ulusal ölçek ve uluslararası ölçek olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Günümüzde veri elde etmede, bibliyometrik veya bibliyografik araştırmalarda kullanılacak pek çok veri tabanı mevcut olup WoS, Scopus, PubMed, Google Scholar, Medline en bilinenleridir (Chen, 2017). Bu çalışmada çok sayıda dergiyi kapsamına alması, etki faktörü yüksek dergilerin büyük bir kısmını içermesi, araştırmacılara analiz yapmada kolaylıklar sağlaması doğrultusunda, pek çok bibliyometrik çalışmada da yoğun olarak kullanılan ve dünya çapında en geniş kapsama sahip veri tabanı olarak kabul görmüş (Van-Raan, 2014) Web of Science (WoS) veri tabanı tercih edilmiştir. Ancak WoS kapsamı gereği sadece indeksli dergileri kapsadığından ulusal ölçekte yayımlanan ve yerel indekslerce taranan dergilerde yer alan çalışmalara bu yolla erişim mümkün olamamaktadır. Yazının temel amacı kapalı konut sitelerine ilişkin kapsamlı bir alan haritalaması yapmak ve konuyu ulusal-uluslararası ölçeklerde karşılaştırmalı sunmak olduğundan Türkiye’de yapılan çalışmaların veri dökümü de yapılmıştır.

Bu doğrultuda, ulusal ölçekte yapılan tarama Türkiye’deki bilimsel dergilerin toplandığı temel veri tabanı olan Dergipark ile Google Akademik üzerinden gerçekleştirilmiştir. Google Akademik geniş bir yelpazeye sahip olmasına rağmen, bibliyometrik araştırmalarda kullanılacak uygun dosya tipinde veri indirme işleminde zorluklar barındırmaktadır (Gürler, 2021). Bu çerçevede bunu kolaylaştırıcı bir arayüz olarak Harzing Publish or Perish uygulaması kullanılmış; Google Akademik veri tabanında *kapalı konut* anahtar sözcük öbeği aratılmıştır. Ayrıca Dergipark’ın veri tabanı üzerinden anahtar sözcük öbekleri olarak *kapalı konut*, *kapalı siteler*, *güvenlikli yerleşmeler*, *gated community*, *gated communities* terimleriyle aratılmıştır. Sonrasında bu iki veri seti birleştirilip tekrar eden çalışmalar elenmiş; çalışmaların yılı, yayımlandığı dergi, yazarlar, alan/disiplin, anahtar sözcük parametreleri çerçevesinde veri dökümü ve analizi manuel olarak yapılmıştır. Sonuç olarak ulusal ölçekte 225 adet çalışmaya ulaşılmıştır.

Uluslararası ölçekte ise, Web of Science Core Collection’da konu seçilerek, kapalı konut siteleri ile ilişkili anahtar sözcükler tekil ve çoğul halleriyle *veya* ile ayrılarak aratılmıştır. Sonrasında yapılan arama, doküman türleri bazında sadece bilimsel makaleler (araştırma makaleleri, derleme makaleleri, bildirimler, kitap bölümleri, erken erişim) ile sınırlandırılmış, bunun dışında herhangi bir kısıtlama (yıl, indeks, alan, dil, vb.) getirilmemiştir. Yapılan aramada WoS’ta 1100 bilimsel yayına erişim sağlanmıştır.

Veri tabanında anahtar kelimelerle yapılan tarama sonuçları, elde edilen veriler arasındaki ilişkileri, eğilimleri, oluşan işbirliklerini ve yayınların birbirlerini nasıl etkilediklerini ortaya çıkarmak amacıyla, ağ haritaları ile görselleştirilerek sunulmuştur. Bibliyometrik veri haritalama teknikleri için farklı program ve teknikler içinde, VOSviewer ile mesafe tabanlı haritalamalar, çalışmalar da sıklıkla tercih edilmektedir (Artsın, 2020). Ancak VOSviewer programı farklı yazarlar, kurumlar ve atıf ilişkilenmesi konusundaki başarısına rağmen, yayınların alanlara, anahtar sözcüklere göre dağılım ve yoğunluklarını görselleştirmede yetersiz kalmaktadır. Carrot² ise online tabanlı da kullanılabilen açık kaynak kodlu bir program olup kümeleme algoritması ile veri setini tematik kategorilere ayırmakta; bu kapsamda yaygın eğilimler belirlenebilmektedir.

Bu doğrultuda bu çalışmada, yayınların alanlara, anahtar sözcüklere göre yoğunlaşma oranlarını görselleştirmede Carrot², daha karmaşık ilişkileri ve ağ haritalarını oluşturmak üzere ise VOSviewer kullanılmıştır. WoS veri tabanından .txt formatında alınan çıktı VOSviewer programına, .xls formatında alınan çıktı ise Carrot² programına aktarılmıştır. Söz konusu süreç Şekil 1’de sunulmuştur⁴.



Şekil 1. Bibliyometrik analiz yöntemi iş akış şeması

Carrot² programında tüm görselleştirmelerde, veri setinden anlamlı bilgi elde edebilmek amacıyla oluşturulacak haritadaki parametrenin en az tekrar sayısına ilişkin bir alt eşik değer saptanmıştır, bu değer metin içinde ilgili yerlerde belirtilmektedir.

WoS haritalarında ögeler, etiketlenmiş bir daire ile temsil edilir. Etiket boyutu ögenin ağırlığına göre belirlenmekte, bir ögenin ağırlığı ne kadar yüksek olursa, ögenin etiketi ve dairesi o kadar büyük olmaktadır. Ögeler arasındaki çizgiler bağlantıları temsil eder. Görselleştirmedeki iki daire arasındaki mesafe, yaklaşık olarak dairelerin bağlantılar açısından ilişkisini gösterir. Genel olarak, iki daire birbirine ne kadar yakın olursa, ilişkileri o kadar güçlüdür (Van-Eck ve Waltman, 2022).

Yıllara ve Ülkelere Göre Dağılım

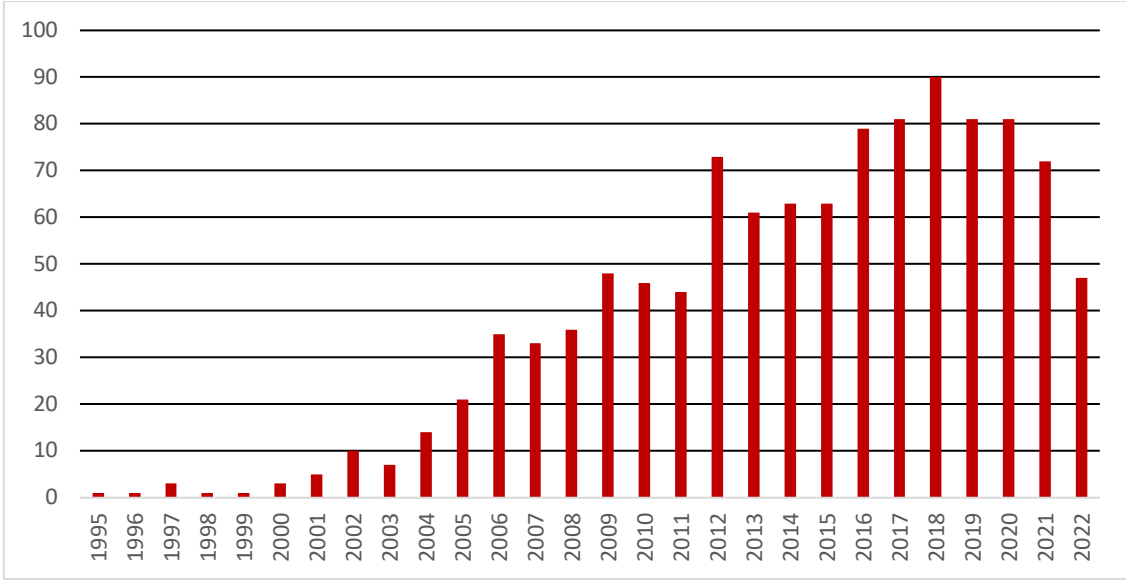
Belirtilmiş gibi, kapalı konut siteleri hakkındaki literatür, kent çepi ve banliyödeki konut gelişimine temellenmektedir. Kapalı konut sitelerine dair ilk kritiklerin teorisyen Mike Davis’in (1990) *City of Quartz*, siyasal bilimci Evan McKenzie’nin (1994) *Privatopia* isimli kitaplarında yer almaktadır. Öte yandan bu alandaki kuramsal çerçeveyi çizen referans bir kitap olarak kent plancısı E. Blakely ve M. G. Synder’ın *Fortress America: Gated Communities in the United States* (1997) adlı çalışması bu alandaki öncü bir yayındır.

WoS veri tabanında yapılan araştırmada ise alandaki ilk yayın 1995 yılında David J. Kennedy tarafından bir hukuk dergisinde yazılmış olan Residential Associations as State Actors: Regulating the Impact of Gated Communities on Nonmembers (Devlet Aktörleri Olarak Konut Dernekleri: Güvenlikli Sitelerin Üye Olmayanlar Üzerindeki Etkisinin Düzenlenmesi) başlıklı makale olarak görülmektedir. Bunu yine hukuk alanında yapılmış birkaç çalışma takip etmiş, bu yazılarda kapalı sitelerde kamusal alanların özelleştirilmesinin getirdiği yönetsel sorunlara dikkat çekilmiştir.

Uluslararası ölçekte erişim sağlanan çalışmaların yıllara göre dağılımı incelendiğinde, araştırmaların özellikle 2000 sonrası süreçte artmaya başladığı, 2018 yılında en yüksek

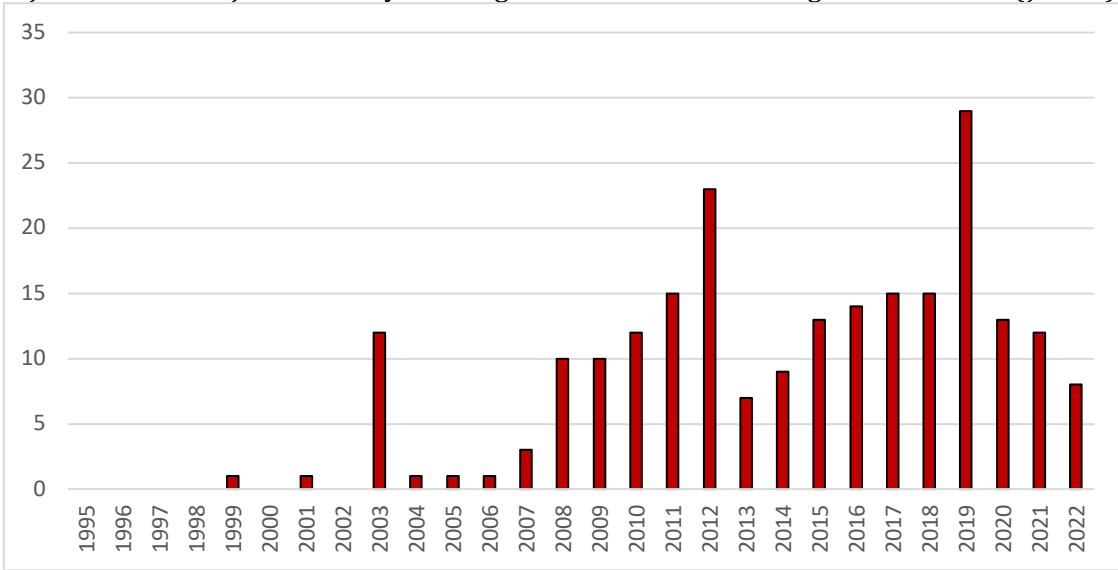
⁴ Çalışmadaki tüm şekiller yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

sayıya ulaştığı, ancak bu tarihten sonra düşmeye başladığı görülmektedir (Şekil 2). Bu da konuya olan ilginin son birkaç yılda azaldığı tespitini desteklemektedir.



Şekil 2. Kapalı konut siteleri üzerine uluslararası yayınların yıllara göre dağılım grafiği

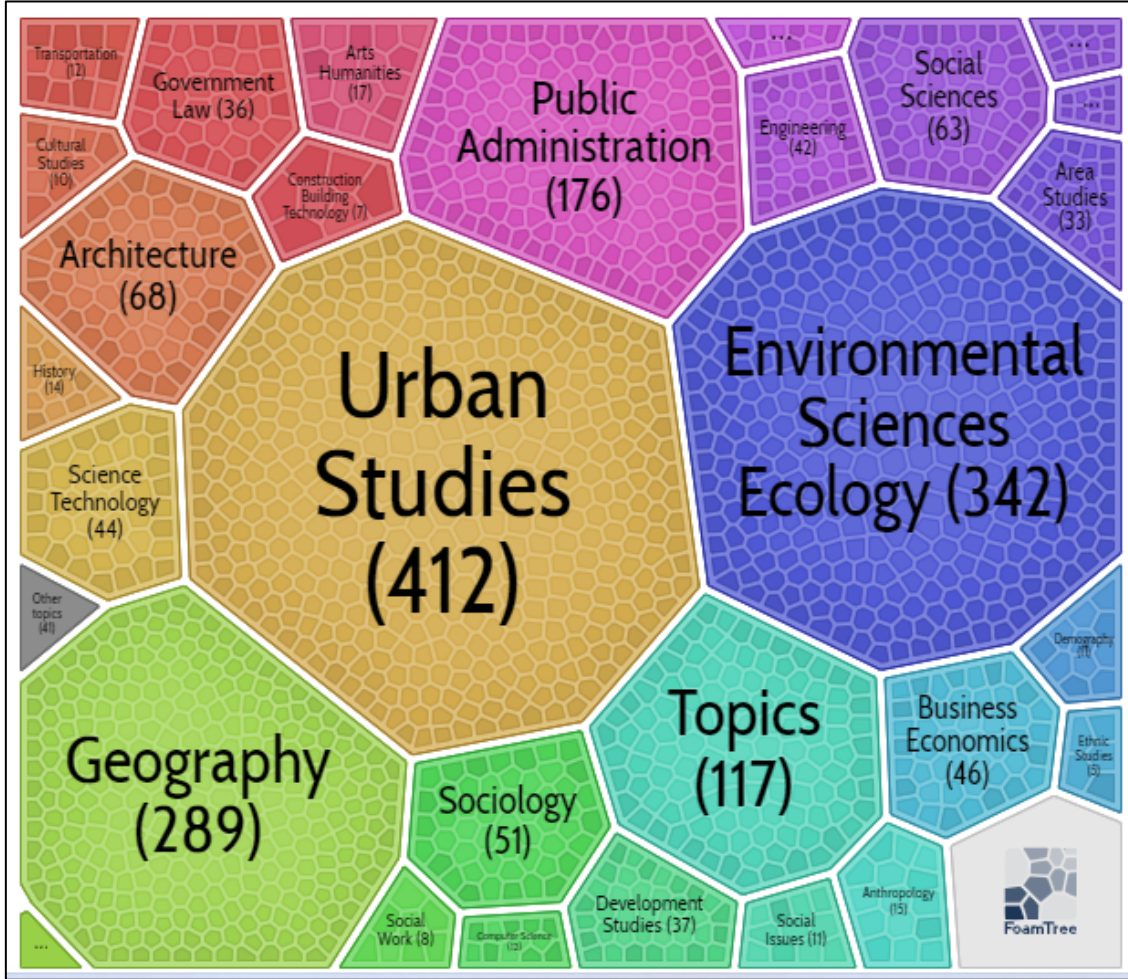
Ulusal ölçekte erişim sağlanan çalışmaların yıllara göre dağılımı incelendiğinde ise 2012 ve 2019 yıllarında belirgin bir artışın varlığı dikkati çekmektedir. Öte yandan uluslararası ölçekle benzer bir şekilde konuya olan ilginin son dönemde azaldığı izlenmektedir (Şekil 3).



Şekil 3. Kapalı konut siteleri üzerine ulusal yayınların yıllara göre dağılım grafiği

Erişilen çalışmaların %54'ü bilimsel makale, %10'u bildiri, %2'si kitap içi bölüm, %34'ü tez çalışmasıdır. Türkiye ölçeğinde 2000 öncesi dönemde, devlet tarafından üretilen kooperatifler, toplu konutlar ve bu yönde gelişen alt kentleşme süreçleri tartışılıyor olsa da kapalı konut siteleri, ancak 2000 yılı sonrasında akademik literatürün ilgisini çekmiş ve gündeminde yer almıştır. Ayşe Öncü (1999) tarafından *Birikim* dergisinde yayımlanan "İdeal Ev" Mitolojisi Sınırları Aşarak İstanbul'a Ulaştı başlıklı makale, Rıfat Bali'nin (2002) *Tarz-I Hayat'tan Life Style'a, Yeni Seçkinler, Yeni Mekânlar, Yeni Yaşamlar* adlı kitabı, Hatice

disiplinlere göre (Research Area⁵ kategorisinde, 10 ve daha fazla tekrar için) dağılımına Carrot² üzerinden bakıldığında, en çok yayın yapılan alanın Kent Planlama ve ilişkili disiplinler olması bunu desteklemektedir (**Error! Reference source not found.**). Ağırlıklı mimarlar ve şehir plancıları başta olmak üzere, kentsel alan üzerine uzmanlaşmış coğrafyacılar, peyzaj mimarları, çevre/doğa ve ekoloji alanlarında çalışan araştırmacıların da konuyla ilgili yayınlar ürettikleri, bunların dışında ekonomi, kamu yönetimi, sosyoloji, psikoloji gibi disiplinlerin de bu alanda kendi meslek disiplinleri çerçevesinde çalışmalar yaptıkları görülmektedir.



Şekil 5. Uluslararası yayınların araştırma alanlarına göre dağılımı

Ulusal ölçekte ise Türkiye’de konu uzunca bir süre sosyologlarca tartışılmış, planlama ve mimarlık disiplinlerinin dikkatini ancak 2003 yılı sonrasında çekmiştir. Öte yandan, erişim sağlanan ulusal veri tabanı içindeki makalelerin %53’ü mimarlık ve planlama disiplinine ait iken, %47’si sosyal bilimler (sosyoloji psikoloji, iletişim bilimleri, kamu yönetimi, coğrafya) alanındadır. Ulusal ölçekte bu kapsamda dikkati çeken ve uluslararası ölçekten ayrılan önemli bir nokta ise; hukuk disiplininden herhangi bir araştırmacının bu kapsamda yayın üretmemiş olması ve Türkiye ölçeğinde kapalı konut sitelerinin çok önemli bir bölümünün doğal niteliği olan alanlar üzerinde yer seçmesine rağmen

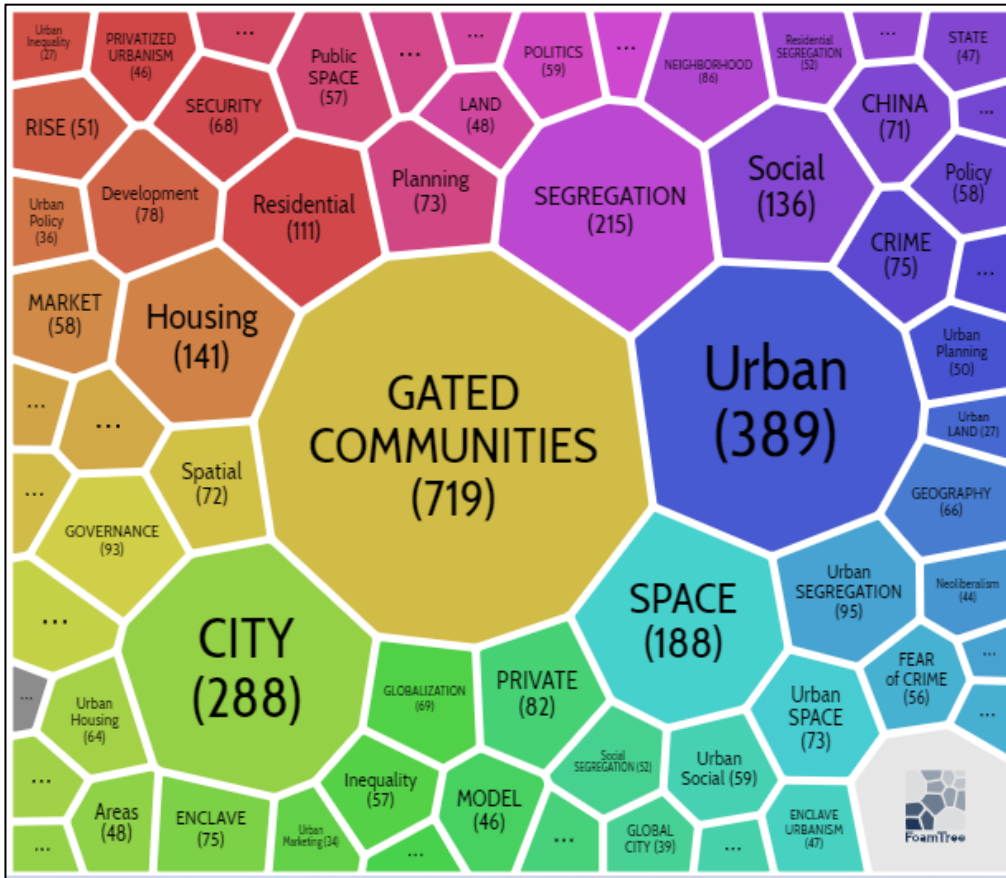
⁵ WoS veri tabanında bir yayının en ilgili olduğu alan/disiplin seçilmemekte; aynı yayın birden fazla alan adı altında sınıflandırılabilir.

doğrudan çevre/doğa ve ekoloji alanlarında uzmanlığı olan araştırmacıların bu kapsamdaki yayınlarına rastlanmamasıdır.

Genel bir değerlendirme yapmak gerekirse, başlangıçta yayınların daha genel, irdeleyici, eleştirel olduğu; bu çalışmalar aracılığıyla, post kapitalist yapılanma süreci, neo-liberal politikalar ve tüketim kültürünün etkileri üzerinden genel bir kuramsal çerçeve kurulduğu görülmektedir. Sonrasında dünya genelinde her disiplin, konuyu aynı kuramsal çerçeve üzerinden kendi meslek alanı özelinde derinleştirmiş; coğrafyacılar ağırlıklı çeperdeki yayılımın çevresel ve ekolojik etkilerini incelerken; siyaset bilimciler ve sosyal bilimciler, toplumsal etkilerini ve politik-ekonomik süreçlerle ilişkisini araştırmış; şehir plancıları ve mimarlar konunun planlama politikaları ve kentsel büyüme modellerine etkilerini, bu konut alanlarında tasarım aracılığıyla oluşturulan yeni yaşam tarzlarını incelemişlerdir.

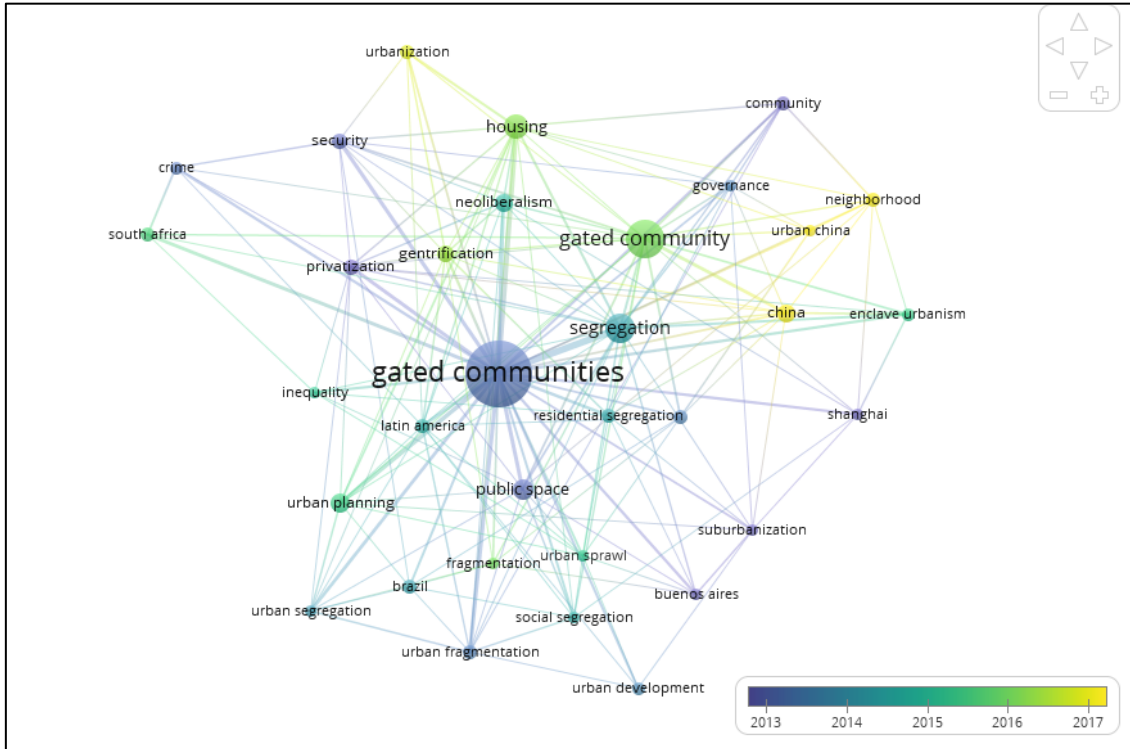
Anahtar Sözcüklere Göre Araştırma Odakları

Carrot² analizine göre uluslararası yayınlar içinde en çok kullanılan anahtar sözcük taramasına (Author Keywords ve Keyword Plus dahil edilerek, 20 ve daha fazla tekrar için) bakıldığında, temel anahtar sözcük olan *kapalı konut sitesi* doğal olarak baskındır. Bu kavramla sıklıkla ilişkilendirilen en baskın sözcüğün *kent* olduğu; *ayrışma*, *özel*, *sosyal*, *mekân*, *güvenlik*, *kamusal alan*, *kentsel ayrışma*, *parçalanma*, *politika*, *eşitsizlik*, *suç korkusu*, *hükümet*, *globalleşme*, *neoliberalizm*, *soylulaştırma* sözcüklerinin de yaklaşık eşit oranlarda kapalı konut siteleriyle sıklıkla ilişkilendirildiği görülmektedir (Şekil 6). Bunların dışında Çin'in bir anahtar sözcük olarak diğer teorik kavramlar içinde yer alması, bu bölgedeki araştırmanın yoğunluğunu göstermektedir.



Şekil 6. Uluslararası yayınlarda en çok kullanılan anahtar sözcükler

VOSviewer üzerinden anahtar sözcüklerin birbiriyle ilişkisi ve yıllara göre dağılımı (sadece Author Keywords, 10 ve daha fazla tekrar için), konuya ilişkin tartışmaların erken dönemden itibaren, özelleşme, güvenlik, suç, sosyal ayrışma ve mekânsal parçalanma odağında kümelendiğini ortaya koyar niteliktedir. Yine son dönem yayınlarının Çin üzerinden gelişmesiyle ilişkili olarak bununla ilgili anahtar sözcüklerin 2017 yılı civarında yoğunlaştığı gözlenmektedir (Şekil 7). Görselleştirme ayarlarında anahtar sözcüğün tekrar sayısı azaltılarak 5'e indirildiğinde, son dönem yayınlarında *komşuluk*, *mahalle yönetimi*, *konut memnuniyeti*, *yaşam tarzı*, *yürünebilirlik*, *soylulaştırma* gibi kavramların varlığı dikkat çekmektedir. Buna dayanarak, konuya ilişkin araştırmaların son dönemde, üst ölçekli kavramsal tartışmalardan çok site ve konut içi hayatına odaklanan bir yöne doğru evrildiği söylenebilir.



Şekil 7. Uluslararası yayınlarda en çok kullanılan anahtar sözcüklerin yıllar bazında ağ haritası

Ulusal ölçekteki makalelerde de en fazla tekrar eden anahtar sözcük *ayrışma*dır. Bu sözcük *kentsel ayrışma*, *mekânsal ayrışma*, *sosyal ayrışma* şeklindeki sözcük öbekleriyle kullanılmıştır. Bunun dışında güvenlik, kapalılık, neoliberalizm, küreselleşme, tüketim kültürü, yeni orta sınıf, güvenlik, kullanıcı memnuniyeti, yaşam tarzı sözcüklerinin sıklıkla kapalı konut sitelerine ilişkin bilimsel makalelerde yer bulduğu görülmektedir.

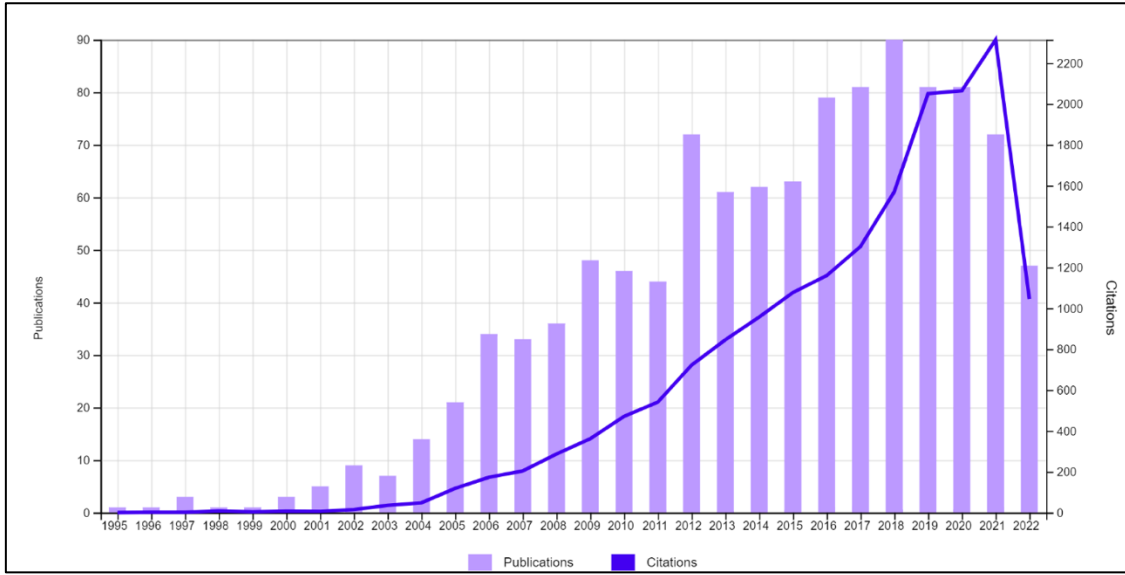
Konuyla İlişkili Dergiler, Araştırmacılar ve Atıf Analizi

Konu hakkında en çok yayın çıkan dergiler uluslararası ölçekte *Cities*, *Housing Studies*, *Urban Studies*; ulusal ölçekte ise *İdealkent*, *Arradamento Mimarlık*, *Megaron*'dur.

Uluslararası yayınlar içinde en çok yayın yapan araştırmacı, Çinli F. Wu'dur (15 yayın). Wu ve arkadaşları tarafından gerçekleştirilen bu yayınlar, Çin'in ekonomisi dünyaya açıldığından beri özellikle başkent Pekin'de doğrudan yabancı yatırımlarla gelişen kapalı konut sitelerinin ekonomik yapıya etkisinin yanı sıra, yönetimsel sorunsallara, korku kültürü ve güvenlik problemlerine ve en nihayetinde yarattığı mekânsal ayrışmaya

odaklanmaktadır. Bu doğrultuda Çin'de kapalı konut sitelerinin ağırlıkla 2002 ve sonrasında gelişmiş olmasından kaynaklı, konuyla ilgili araştırmaların görece daha yeni yapıldığı anlaşılmaktadır (Wu, 2004). Ulusal yayınlar içinde en çok yayın yapan araştırmacı Didem Akyol Altun'dur (8 yayın). Bu yayınlarda, kapalı konut sitelerinin kentsel gelişime etkisinin yanı sıra İzmir ölçeğindeki gelişim detaylandırılmaktadır.

Uluslararası ölçekte toplam 17.392 atıftan kendine yapılan atıflar çıkarıldığında toplam 12.734 atıf yapıldığı ve bunların 1995-2022 yılları arasında yer aldığı tespit edilmiştir (Şekil 8). En fazla atıfın 2021 yılında gerçekleştirildiği (n=2314) ve bundan sonra atıf sayılarında önemli bir azalma bulunduğu görülmektedir.



Şekil 8. Uluslararası yayınlarda atıfların yıllara göre dağılımı

Tablo 1. Uluslararası ölçekte en çok atıf alan 10 yayın

Yazar	Yayın Başlığı	Dergi	Yıl	Toplam Atıf
Blunt, A; Dowling, R	Setting Up Home: An Introduction	Home	2006	358
Low, SM	The edge and the center: Gated communities and the discourse of urban fear	American Anthropologist	2001	277
Fried, M	Continuities and discontinuities of place	Journal of Environmental Psychology	2000	270
Shamir, R	Without borders? Notes on globalization as a mobility regime	Sociological Theory	2005	221
Janoschka, M	The new model of the Latin American city: fragmentation and privatization	Eure-revista Latinoamericana de Estudios Urbano Regionales	2002	214
Atkinson, R; Flint, J	Fortress UK? Gated communities, the spatial revolt of the elites and time-space trajectories of segregation	Housing Studies	2004	201
Wu, FL	(R)ediscovering the 'gate' under market transition: From work-unit compounds to commodity housing enclaves	Housing Studies	2005	180
Bendt, P; Barthel, S and Colding, J	Civic greening and environmental learning in public-access community gardens in Berlin	Landscape and Urban Planning	2013	171

Atkinson, R	Padding the bunker: Strategies of middle-class disaffiliation and colonisation in the city	Urban Studies	2006	165
Webster, C	Property rights and the public realm: gates, green belts, and Gemeinschaft	Environment and Planning B-Planning ve Design	2002	165

Uluslararası mecrada en çok atıf alan on makale, yazarları, yayın isimleri, basıldığı dergiler ve yılları Tablo 1’de gösterilmiştir. Bu yayınların ağırlıkla kentsel korku ve güvenlik, kentsel alanların özelleşmesi, mekânsal ayrışma gibi konulara odaklandığı, sosyologlar tarafından yazılan eleştirel yayınların yanı sıra, kentsel büyüme ve planlama açısından risklere dikkat çektikleri görülmektedir.

Ulusal mecrada en çok atıf alan on makale, yazarları, yayın isimleri, basıldığı dergiler ve yılları ise ’de gösterilmiştir⁶. Bu yayınlarda kapalı konut sitelerinin üst gelir grubunun tercihleriyle ilişkilenebilir ve İstanbul, Bursa, İzmir, Konya gibi büyük metropollerdeki gelişimleri tartışılmaktadır.

Tablo 2. Ulusal ölçekte en çok atıf alan 10 yayın

Yazar	Yayın Başlığı	Dergi	Yıl	Toplam Atıf
JF Perouse, Ad Danış	Zenginliğin Mekânda Yeni Yansımaları: İstanbul’da Güvenlikli Siteler	Toplum ve Bilim	2005	109
L Berköz	Kapalı konut siteleri ve 'mahalle' kavramı	İTÜ Dergisi/a	2009	44
D Akyol Altun	İstanbul’da korunaklı tek-aile konutları: Konut kalitesi ve kullanıcı memnuniyetinin belirlenmesi	İdealkent	2010	43
TDA Altun	Yeni Yaşam Tarzları: Kapalı Konut Yerleşkeleri	DEÜ FMD	2008	38
S Aydın	İstanbul’da “orta sınıf” ve kapalı siteler	İdealkent	2012	35
HÖ Tümer, N Dostoğlu	Bursa’da dışa kapalı konut yerleşmelerinin oluşum süreci ve sınıflandırılması	Uludağ Üniv. MFD	2008	27
EB Sipahi	“Yeni” Liberalizmin “Yeni” Yaşam Alanları Olarak Güvenlikli Siteler: Konya Örneği	İdealkent	2012	24
TDA Altun	İzmir’de yeni bir konut üretim süreci olarak kapalı konut siteleri	İdealkent	2012	23
D Marmasan	Bir Mekânsal Ayrışma Modeli Olarak Modern Gettolaşma: Televizyon Reklamları Üzerine Bir İnceleme	Global Media Journal: Turkish Edition	2014	23
M Akalın	Mekânsal ayrışmanın bir yeni biçimi olarak kapalı/kapılı siteler: Akkent konutları örneği	Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	2016	18

Sonuç

Kapalı konut sitelerine ilişkin çalışmaların dünya genelindeki bibliyometrik profili analiz edildiğinde, elde edilen bulgular bugün gelinen nokta itibari ile bazı temel sonuçların saptanmasını ve genel resme bakarak yorum ve öneriler geliştirilebilmesini olanaklı kılmıştır.

Bu kapsamda, uluslararası yayınların ülkelere göre dağılımına bakıldığında açık ara farklı öne çıkan ülkenin Amerika Birleşik Devletleri olduğu görülmüştür. Kapalı konut sitelerinin

⁶ Atıf verisine erişilebilen 183 yayın üzerinden düzenlenmiştir.

mekânsal olarak ilk öncül örneklerinin Amerika'da görüldüğü ve yaygınlaştığı gerçeği göz önünde bulundurulduğunda, bu durumun yayın üretimi ile de paralellik göstermesi olağan görünmektedir. Öte yandan Amerika'nın ekonomik ve toplumsal anlamda sınıf farklarının mekânsal düzlemde izlenebildiği bir ülke olması itibariyle araştırmacılar için kapalı konut siteleri kapsamında zengin bir veri ortamı sunduğu ve bunun da yayın sayısına yansıdığı söylenebilir.

Bilimsel disipline göre dağılıma bakıldığında ise uluslararası alanda en fazla öne çıkan alanın kent planlama alanı olduğu görülmektedir. Kapalı konut siteleri başta tekil uygulamalar gibi başlayıp sonrasında neoliberal kentleşme dinamikleri ile yüksek uyum becerisi göstererek, zaman içinde güçlü bir mekânsal örüntü halini almıştır. Bu kapsamda konunun ağırlıklı olarak kent planlama ve ilişkili disiplinlerin dikkatinde olması doğal bir eğilim olarak görülmektedir. Yine büyük bir bölümü doğal alanların üzerinde/içinde yer seçen kapalı konut sitelerinin ikinci konu başlığı olarak çevresel bilimler ve ekoloji ile ilişkilendirilmiş olması buna ilişkin uluslararası ölçekteki farkındalığı ortaya koyar niteliktedir.

Ulusal ölçüğe bakıldığında ise en büyük ağırlığı mimarlık ve planlama disiplinin oluşturduğu ancak yakın bir yüzde ile bu alanı sosyal bilimler alanının takip ettiği görülmektedir. Öte yandan ulusal literatürde mimarlık alanının ilgisi uluslararası alana göre daha yüksek görünmektedir. Ulusal ölçekte çevre/doğa ve ekoloji alanında uzmanlığı olan araştırmacıların bu konuya eğilmemesi dikkat çekici bir noktadır. Özellikle büyük bir bölümü doğal niteliği olan alanlar üzerinde yer seçen ve bu alanlarda tahribata yol açan kapalı konut sitelerinin tarım alanları, orman alanları, havzalar, biyolojik çeşitlilik, iklim değişikliği, gibi alanlar üzerinde yarattığı etkilerin bu disiplinlerce mercek altına alınmasının gerekliliği önemlidir.

Anahtar sözcüklere bakıldığında, kapalı konut sitesinin konunun öznesi olması itibariyle yüksek bir oranda çıkması doğaldır. Diğer yandan, sosyal ve mekânsal ayrışmanın kapalı konut siteleri ile ilişkilenen tüm meslek disiplinlerindeki çalışmaların önemli bir odağı olduğunu söylemek mümkündür. Kentsel ayrışma, güvenlik, eşitsizlik, suç korkusu gibi kavramların öne çıkışı ve ekonomik alanda neoliberalizm globalleşme kavramlarının ağırlık kazanması konunun sosyolojik ve ekonomik boyutunun mekânsal düzlemdeki iz düşümünün ne kadar güçlü olduğunu ortaya koymaktadır. Ancak, yazıların önemli bir kısmı çevresel bilimler ve ekoloji alanlarında kategorize edilmesine rağmen, doğa temelli kavramların anahtar sözcükler içinde yer almaması ise önemli bir eksiklik olarak görülebilir. Bu noktada kapalı konut sitelerinin doğal alanlarda yarattığı tahribata daha güçlü dikkat çekme gerekliliği, dünya genelinde az değinilmiş eksik noktalardan biridir.

Atıf analizine bakıldığında, gerek ulusal gerekse uluslararası ölçekte atıf alan yayınların, alanda erken dönemde üretilmiş yayınlar olduğu ve kapsamlı bir kuramsal çerçeve çizdikleri görülmektedir.

Kapalı konut sitelerine ilişkin yapılan bibliyometrik analizde uluslararası ölçekte yıllara göre dağılıma bakıldığında, 2000-2018 yılları arasında araştırmacıların kapalı konut sitelerine yönelik ilgisinin aktif olduğu, 2018 yılından sonra günümüze kadar gelişen süreçte bu ilgide bir düşüş yaşandığı gözlenmektedir. Ulusal literatüre bakıldığında ise düzenli bir eğilim izlenmemekle birlikte 2019'daki güçlü artıştan sonra düşüş yaşandığı izlenmektedir. Dolayısıyla gerek uluslararası, gerekse de ulusal literatürde son dönemde konuya olan ilginin azaldığı net olarak tespit edilmiştir.

Kapalı konut siteleri bugün gelinen nokta itibari ile kentlerin hem kent çeperindeki doğal alanları üzerinde, hem de kent içindeki gerek doğal gerekse de konum avantajına sahip bölgeleri üzerinde yer seçmeye devam etmektedir. Bu yerleşmeler doğal niteliğe sahip alanların yapılaşmaya açılmasına neden olmakta, zaman içinde sahip oldukları güçlü ulaşım bağlantıları çevresinde benzer yerleşmeleri ve kullanımları da kendilerine çekerek doğal alanlar üzerindeki yayılımın büyümesine neden olmaktadır.

Kapalı konut sitelerine bu alanların bedelini ödeyebilen kitleler yerleşmekte ve bu alanlar oldukça yüksek güvenlik önlemleri ile korunarak kentin diğer alanlarından ve sınıflarından yalıtılmış bölgeler olarak karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla bu durum, bir taraftan kentin avantajlı bölgelerinin kentin yükselen sınıflarının kullanımına açık hale gelmesiyle, kentsel mekânın yaşam alanları kapsamında herkese fırsat eşitliği sunması ilkesini zedelemekte, diğer taraftan da bu yalıtılmış yüksek güvenlik önlemleri ile güçlü bir kentsel ayrışmaya yol açmaktadır. Günümüzde kapalı konut sitelerinin doğal alanların tahribatı, kentsel adalet ilkesindeki aşınma ve kentsel ayrışma temelinde yarattığı etkiler azalmamakla birlikte aksine neoliberal kentsel politikaların tüm dünyada her geçen gün daha da etkinlik kazanmasıyla, bu kapsamda geliştirilen mekânsal kararlar temelinde bu etkiler daha da derinleşmektedir.

Kapalı konut siteleri kapsamındaki bilimsel yayınlar temelinde son birkaç yılda bu alana olan ilginin göreceli olarak azalması dikkat çekici ve düşündürücüdür. Kapalı konut sitelerinin doğal ve yapılı çevre üzerindeki her geçen gün derinleşen etkileri nedeniyle konuya olan ilginin bilimsel yayınlar düzeyinde canlı ve aktif tutulması büyük önem taşımaktadır.

Kaynakça

- Akyol Altun, D. (2010). *Kent çeperindeki az katlı konut topluluklarının kullanıcı mekân ilişkisi bağlamında değerlendirilmesi: İzmir örneği* [Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Alver, K. (2007). *Siteril hayatlar: Kentte mekansal ayrışma ve güvenli siteleri*. Hece Yayınları.
- Artsın, M. (2020). Bir Metin Madenciliği Uygulaması: Vosviewer. *Eskişehir Teknik Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi B - Teorik Bilimler*, 8 (2), ss. 344-354. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/estubtdb/issue/56628/644637>
- Atkinson, R. & Blandly, S. (2006). Introduction: International perspectives on the new enclavism and the rise of gated communities. R. Atkinson & S. Blandly (Eds.). *Gated Communities* içinde (vii-xvii). Routledge.
- Bal, E. (2011). *Türkiye'de 2000 sonrası neoliberal politikalar çerçevesinde imar mevzuatındaki değişimler ve yeni kentleşme pratikleri: İstanbul örneği* [Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Berköz, L. (2012). Güvenlikli yerleşimler: Konut kullanıcılarının yaşam tercihlerindeki değişim. *İdealkent*, 3 (6), 172-189, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/460798>
- Blakely, E.J. & Snyder, M.G. (1997). *Fortress America: Gated communities in the United States*. Brookings Institution Press.
- Blandly, S., Lister, D.L., Atkinson, R., & Flint, J. (2003). *Gated communities: A systematic review of the research evidence* [Conference presentation]. CNR paper 12, 1-65.
- Brenner, N. & Theodore, N. (2002). Cities and the geographies of actually existing neoliberalism. *Antipode*, 34 (3), 349-379.
- Caldeira, T. (1999). Sao Paulo'da yeni mekânsal ayrışma yapısı. Duvarlar inşa etmek. *Birikim*, 123, ss. 87-96.
- Chen, C. (2017). Science mapping: A systematic review of the literature. *Journal of Data and Information Science*, 2 (2), ss. 1-40.
- Davis, M. (1990). *City of quartz: Excavating the future in Los Angeles*. Verso Books.

- Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N. & Lim, W. M. (2021). How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *Journal of Business Research*, 133, ss. 285-296.
- Eraydın, A. (1988). Sermaye birikim sürecinde kentler. *Defter*. Haziran-Eylül, ss. 133-153.
- Geniş, Ş. (2007). Producing elite localities: The rise of gated communities in İstanbul. *Urban Studies*, 44(4), ss. 771-798.
- Grant, J. & Mittelsteadt, L. (2004). Types of gated communities. *Environment and Planning B: Planning and Design*, 31, ss. 913-930.
- Gürler, G. (2021). Bibliyometrik araştırmalarda ilgili literatüre ilişkin veri setinin oluşturulma süreci. O.Öztürk ve G.Gürler (Eds.) *Bir literatür incelemesi aracı olarak bibliyometrik analiz içinde* (53-66). Nobel Bilimsel Eserler.
- Hook, D. & Vrdoljak, M. (2002). Gated communities, heterotopia and a "rights" of privilege: A heterotopology of the South African security-park. *Geoforum*, 33, ss. 195-219.
- Kurtuluş, H. (2005). İstanbul'da kapalı yerleşmeler Beykoz Konakları örneği. H. Kurtuluş (Ed.). *İstanbul'da Kentsel Ayrışma içinde* (161-186). Bağlam Yayınları.
- Low, S. (2003). *Behind the gates: Life, security and the pursuit of happiness in fortress America*. Routledge.
- Luymes, D. (1997). The fortification of suburbia: Investigating the rise of enclave communities. *Landscape and Urban Planning*, 39, ss. 187-203.
- Martinez M. A., Cobo, M. J., Herrera, M., Herrera-Viedma, E. (2015). Analyzing the scientific evolution of social work using science mapping. *Research on Social Work Practice*, 25, ss. 257-77.
- Munck, R. (2007). Neoliberalizm ve siyaset, neoliberalizmin siyaseti. A. Saad Filho ve D. Johnston (Eds.). *Neoliberalizm Muhalif Bir Seçki içinde*, ss. 106-122. Yordam Kitap.
- Özdemir, M. & Arslan-Selçuk, S. (2021). Mimarlıkta makine öğrenmesi: Bibliyometrik bir analiz. *Online Journal of Art and Design*, 9 (4), ss. 194-207.
- Roitman, S. (2010). Gated communities: Definitions, causes and consequences. *Proceedings of the Institution of Civil Engineers - Urban Design and Planning*, 163 (1), ss. 31-38.
- Small, H. (1999). Visualizing science by citation mapping for Information Science. *Journal of the American Society*, 50, ss. 799-813.
- Şengül, T. (2009). *Kentsel çelişki ve siyaset: Kapitalist kentleşme süreçlerinin eleştirisi*. İmge Kitabevi.
- Van Eck, N. J. & Waltman, L. (2022). *VOSviewer Manual*, https://www.vosviewer.com/documentation/Manual_VOSviewer_1.6.18.pdf
- Van-Leeuwen, T. (2006). The application of bibliometric analyses in the evaluation of social science research. Who benefits from it, and why it is still feasible? *Scientometrics*, 66, ss. 133-154.
- Van-Raan, A.F. (2014). Advances in bibliometric analysis: Research performance assessment and science mapping. E. Engwall, W.Blockmans, D. Weaire (Eds.). *Bibliometrics Use and abuse in the review of research performance içinde* (17-28). Wenner-Gren International Series.
- Wu, F.; Webber, K. (2004). The rise of "foreign gated communities" in Beijing: Between economic globalization and local institutions, *Cities*, 21 (3), ss. 203-213.
- Yalçınkaya Erol, Ş. (2012). Dışa kapalı site olgusunu Türkiye'deki mimarlık dergilerinden okumak. *İdealkent*, 3 (6), ss. 256-270.